

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Isidori secretorum expositiones sacramentorum
quaesitiones in Vetus Testamentum - Cod. Aug. perg. 247**

Isidorus <Hispalensis>

[S.l.], [10./11. Jahrh.]

De libro Regum I; capitula

[urn:nbn:de:bsz:31-58698](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-58698)

xvi Ubi in pelun cadauit saul clamidē
 xvii Ubi dauid dormiente saul astatulit
 xviii Ubi amalechitar adauit superantē
 xix Ubi per hominē consoluit saul
 xx Ubi occidit saul saul,

INCEPIT CAPUT LIBRI RECUOI

POST LIBRUM IUDICUM SEQUITUR REGUM;
 Et aspice tempora primū iudicū postea regū sicut et
 primū iudicū deinde regnū In quibus quippe temporibus multar
 uariis modis sacramenta xpi & ecclesie reuelantur. Nam ab ipso exor
 regū commutatio sacerdotiū In sa muelē reprobo heli & comu
 tatio regnū In dauid reprobo saule exclamat pronunciat nouum
 sacerdotium nouūque regnū reprobatū ueteri qd umbra erat futurū
 In dno ihu xpo uenturū Nē ipse cū panes propositionis mandu
 cauit quos non licebat manducare nisi solis sacerdotibus; In una p
 sona utriusq; futurū. Id est In uno ihu xpo regnū & sacerdotium
 figurauit propositib;

ITAQUE SAMUELS SACER DOTIS: SUCCESSO NOMINIS

Prat dictū est & semper nū sacerdotiū p figurabat quiesc
 xpi ihus. heli sacerdoti reprobo. Id est uel a cor sacerdo
 tio abiecto mater quoq; ipsa samuelis quæ prius fuit sterelis
 & post interpretat ipsa re legione xpianā. Ipse postremo di gra
 a significat quā nobis xpi oritur ipsa quoq; ecclesia quæ olim
 sterelis nunc fecunda In di laude laetatur quæ nihil aliud In can
 a cocuo ppheta re uidetur nisi mutazione uel ueteri testamēta
 uel sacerdoti. In nouo uē testamēta uel sacerdotiū quiesc xpi
 in forte quis dicat. Nihil annā ppheta re sed dñm tantū modo
 xpi ihu impetratū exultantē p dicationē laudē se quidem ergo

ut comeda. nisi primitias omni sacrificia ista populi mei;

Post ea accidit dicitur. Loquens locutusque uero domus tua domus
 patris tui ministrare. In conspectu meo usque in sempiternum
 nunc aut dicitur. absit hoc a me. Sed quicumque glorifica
 uerit me glorificabo eum. quia autem conceptum meum ignobilis.
 Ecce dies ueniunt & praedicta brachiuum & brachiu domus tuae
 Uterque in domo tua & uidet xpm emulsum in templo inu
 niuersis speris isit que phara demutatione sacerdotu. Ne
 infamule completa & in dno ihu xpo exat adubraa.
 Na post samuhel pph & a postea sacerdotis fuerit dege
 nere aaron sicut iadoc & abia thar regnarat dante & alii
 deinceps antequa tempus ueniret & quosita de sacerdotia mutando
 p xpm efficio portebat. Na cu di cert & loquens locutus sum
 & domus tua & domus patris tui ministrare. In consp
 meo usq; in sempiternu nunc aut dicitur absit hoc a me. sed qui
 cumque glorifica uerit me glorificabo eum quia autem conceptum
 meum ignobilis. Ecce istis diebus quibus nunciaste laetum uenerit
 Nullus enim sacerdos secundum ordinem aaron. Na & illud qd tibi
 sequit suscitabom in hi sacerdotis fidele de xpo ihu nouit tamen era
 uero sacerdote dicit qd uero adiungit & erit qui remansit erit
 in domo tua. Ueniat ut ore xpo. p ppi ededomo dicitur huius
 helusd illius aaron quo usq; a da uenit xpi homines reman
 serit de quo genere & ia huiusq; non desit qui ueniant & conuer
 tantur. De quibus alius ppheta dixit reliquias saluetur. ,
 Unde apostolus. sic ergo inquit & in hoc tempore reliquias se
 cundum electione gratiae saluetur. De talibus enim residuis
 bene intellegit esse qd dicitur est qui remanserit in domo tua.
 Ueniat ut ore xpo. pfecto qui crederit in xpo sicut & peribit
 apostoloru ex pra gente primiti uenerit & crediderit. Neque
 nunc desit qui licet rarisime tamen credant ut implicatur
 in his qd hic domo i qd di locutus & qd uero conuino secutus ad iungit.

differeat nummum argenteum & torampanis. qd nu
mum argenteum inuisionis confessio designatur que
fit credentib; ad salutem argenteum enim proloquuo
ponit solus psalmista testante ubi canitur. eloq
dñi eloquia casta argenteum igne examinatu p bati
terre purgatum. Sed qd ergodic iste qui uenit di
mitte me obsecro ad unam partem sacerdotalem
ut comedat buccella panis. Sacerdotale parit corpus xpi; Id est
ecclesia dicitur cuius plebis ille sacerdos est mediator di. & hominu
homo xpi sit; cui plebs dicitur apostolus pberus. plurimaregale sacer
dotium in hac parte sacerdotale postolans. comedere buccella
panis quib; uerbis ipsu sacrificiu xpianoru eleganter expressum.
de quod dicit sacerdos ipse panis que ego dabo carome acit p mundi
ut ipsud est quidpe sacrificiu non secundu ordine aaro sed se
cundu ordine melchisedech;

qu postea qua hanc in figuram mutationis uersa testamta
ad propheta illo pnuiciata sunt ad heli offendente dno snt
instruxerit aciem philistia contracos tollunt autem
israhelice arcam ad uationem suam. Capta est ab ostib;
archa ipsiq; non solu uictisunt & in figuram uersi.
Immobiliam magna strages facta est occisoz nnil
ta men futuorru significat res gesta heec propheta
enim abcha illa ab alienigenis capta indicat accepta
mentum di transiuram ad gentes. Quando enim
nunciatur e. heli sacerdoti capta fuisse archam
dñi cecidit desella & mortuus est. transiurante archa
dñi ad gentes pgrit adq; inter ut sacerdotiu iudaeoz
Duo quoque filii heli corruerunt quoque. unus uxor
uiduata & mox in partum mortua est. propo e an
dem. p turbationem quae uidentis signo pfiguratur e.
post extirpatione sacerdotium iudaeoz. carnale

Intravit in agogā. Illic carnaliter adherentē prostratoq; heli
 de sella pontificis iudeorum sedē bare uacua & gloria sacerdotu
 regniq; exunctā; Sequid est qd̄ dū posuissent philisti archā
 dñi in templo dagonis dñi sui; Intra uerum templū & Inuenerunt
 dñi sui. prostrati adque contrati caput et duosq; manus abscessit.
 Statim enim uocata mentū dñi puenit Ingenab; confestim idola
 quae deceptū possidebat orbē destructa sūt; Om̄sq; error simu
 lacrorū coruit p̄sencia di ferrenon sustinens nā humanub; dagon
 p̄senti opus idolatrie amputat & Inca p̄ter et supbia diabuli abscessa
 significabat a quo Incaū peccata sūt. q̄t uero In lumine ueritū
 scilicet p̄sentiū quae sua idolatrie finē agnoscerent, Limes enim
 finē hominū significat & uā & illud ad magnā p̄m̄ & signi
 ficationē; In ipsa ruina dagon dñi atq; fractura q̄t dorsum
 illius solum Inuenerūt fractus ei omnib; mēbris; Dorsū quippe
 figurā significat. quicūq; enī fugiunt p̄sequenob; dorsū dant.
 Unde & scriptū est de dorsib; q̄m̄ ponit eūdorsū Ubi sūt enim
 idola perierūt & aliqua remanentia & ab aliquib; abscondunt
 fugerūt q̄t autē percussit In posterora In quā arcā dī capta uerūt hāc
 poena signū quid & uir quasi quis suscipere nō testamētū dī. & poste
 riora uerūt dilexerunt ex ip̄is iustissime curcabant quae sicut aposto
 lus ex estimare debent eade sicut stercora quae nō sic ad sumunt
 testamētū diuinū ut In posterora respicientes. Uterus euantat non
 exiunt. Similes sūt hostibus illis qui archā testamētī capta uerūt iuxta
 idola sua posuerūt. & illa quidē uerūt & In uolentib; cadunt quia om̄s
 caro fenū & claritas hominis ut florē. a uerūt fenū florē
 archā dñi manū In uerūt. secretū scilicet testamētū regnū.
 Ubi est a uerūt dī uerūt uacce autē illa allophilorū;
Archā de gettanā fugā scōrū renunzāncū saeculo designauerūt
 qui nullū delictū uigū traxerunt. Nā sicut ille pignora a scōrū;
 a recto canore minime degressit. Ita scōrū mundo renunzāncū
 uerūt ille obtentū nō debent ab onop̄p̄ In p̄posito; Sicut & In
 (scōrū)

quid dicitur patri suo & matri inesciuos & fratrib; ignorat illos
& nec ciere filios suos Incus & dicitur & testamentum di & precepta eius
seuauerit iudicia tua iacob & legem tuam osit. Ille enim sine dñi
familiaris appellat qui p amore pidiat ei necire desiderat
qd cuiq; carnaliter seruit.

amuhel aut post mortem heli regebat isrl. congregata aut
omni populi ex clamaue ad dñm pñit & exaudiuit eū. & cū
offerret holocaustū accē demib; alio genit ad pugna contra po
pulu di. ut in noua super eos & confusit & offēderit corā isrl atq;
superatū; Tunc ad rupsit ramuhel lapidū unū & posuit eū inter
phat. & in siclech. & sic interpret septuaginta transtulerunt
inter mas phath nouā & ueterā uocauit nomen ei lapis adiutori.
& dixit usq; ad hunc auxiliatus nobis dñ. mas phat interpretat in mencio
lapis ille adiutori medici & saluatoris p que transeundū est. amas
phat ueterē ad nouā idē ad mencionē quā expectabatur in carnale
regno ueterē beatitudo falsa. carnaliter ad mencionē quā p nouū
testamentū expectat in regno celo ubi est beatitudo uerissima spiritali
qua quō nihil melius huc usq; auxiliat dñ. Itē samuhel in uocato
nomine dñi exaudiuit eū dñ & in tēpore missis pluuia impetrat.
pluuia enī in scis scripturis uerba sē euangelii siue legē sic ut
mors dicit expectat dñca pluuia eloquū meū & descendat sicut ros
uerbarum; Tancigū pluuia dedit mundo xps in tēpore missis;
J dē quando gēner colligit oportebat ut sicut frumētū in horreis sic
intra ecclēsiā sūmū congregare nō; Judicauit aut ramuhel isrl
p annib; dieb; uicissimae fuerunt q; usq; ad eū iudices & principes sup
isrl p omni filiū samuhel declinauerit post auariciā & accipiebant
munera & iniqui iudices exēterē. ut populus nequaquā fererit
regē sibi in similitudine ceterarū genaiū postulari.
uib; dedit saul regē un gubētur uerbente dñō priora pphēta in regnū
quid dicit quidē in quid qd unctus est & imaginem xpi portauit.
Unde & beatus dauid dicit xps. p unctus est aut ad eū qui se finxit

... quomodo
... manu
... sum saul sup em
... sum est. sap
... tus postea
... populi ut p
... regnum a
... non carn
... dū p p
... uenit
... ag
... gūstauit
... quā
... Tū
... dicit; confi
... deb
... contra a
... a
... de
... uol
... hūm
... g
... populū liberatum
... saul
... ag
... dñi. In
... dñi & in
... par
... dicunt. q
... fieri
... hōc
... pena

160
saul occidisse quomodo non amisti. Incerta manum
tuam manū tuam In xpm dñi. Hinc est qđ ab hu
mero sursum saul sup emnebat omnibus quia capite
nr̄m sursum est. supra nos qđ ē. xps. In dñi autē qđ
reprobatus postea & relictus est. succidenter in reg
no dauid populi ut p̄dictus est isrl̄ p̄sonam gestavit
qui populus regnum adeptus fuerat in s̄uo xpo dñi nr̄o.
p̄nouatam tñcū non carnaliter sed sp̄it̄u regnaturus.
Ita ut saul dū p̄ḡ & r̄ & dimicaturus aduersus philisti Indixit
cuncto exercitū ieiunū quousq; reuerterent apr̄ho sedio nathai
filius ei uidens r̄p̄ficat agrum extendit s̄m̄itacē iunge & Intra
In fauū mellis & gustauit & In luminatōe oculi ei non uisq; adui
dendū In luminatōe quia ante uidebat sed ad discernendū quia
uicē aegerat; Tunc enī casus ille sicut & adā fecit illum
ad tñcū rediditq; confusus. quo facto admonetur om̄s In lecebras
uoluptatū In saeculo debere conuenire his quidō n̄cē militare
p̄ueniē potest contra allo philor̄ sp̄itales. Idē aduersus princi
per̄ tenebrarū uisib; animis concurrere quia ad huc huius mundi
neglegē & dulcedine declinare. mel enī distillat labia mer̄ & r̄
c̄r̄ qđ delectatio uoluptatis carnalis de quo putat luxta mysticos
Intellector hunc gustasit ionathas an forte de p̄hensū uisib;ibus
populi liberatum;

n̄cē tēnū saul p̄ lū aduersū ama lech. Interfectis cunctis
hostib; pep̄ca agag regi nec uoluit d̄sp̄dere omnia luxta p̄cē
ceptū dñi. Transiitq; eidñr̄. Ueniens autē samuhel r̄p̄s̄ gla
dñi & In frustra concolit agag. quando legunt In scripturis qđ
s̄i nulli hostiū parcunt; Officiū crudeler & humanū s̄q̄nem
s̄cienter dicunt. quia & iustitia percussit hostes ut non relinq; r̄t̄
ab his quis alius fieret. & non Intellegunt In his uerbis ubi
miseria. & hoc magis nob̄ Indicare. ut pugnamet aduersū
uicia. Nullus p̄nc̄tur ex his relinq; re debet amur̄ red omnia

Incomere. nã spēcerimus reputare nob̄ Incul pã. sicut repuarũ e
saul quum uer seruauerat regē amalech. qd̄ em̄ quisq; iustus manebat
si adhuc aliquid peccati In se m̄ ipso seruauerit sicut saul. auero sicut
In figura samuhel; Itareu uunt sup hostes suos. Idē sup uicia pecca
torũ ut non p̄mit tant relinqui aliquid peccatũ In puniũ;
gr̄ recederat a saul dnō p̄p̄ In obediencia nra arrepareret.
maligno spũ ad nro. Iruebat sp̄s dñi In eo malignus. si dñs quis
malus. si malus quid dñi sed duob; uerb̄ comprehensa. ē & In dnō potestas
Iusta. & In diabulo potestas In iusta nra Idē sp̄s malus p̄nequissimã
uoluntate. & Idē sp̄s dñi p̄ acceptã iustissimã potestate. It̄ de ergo
sp̄s dñi appellatur est. diabolus p̄p̄ ministeriũ quia omnib; & In sp̄s
calib; malis bene uicã d̄ uel ad dñationē quorũdã uel em̄ dñationē
uel ad p̄bationē & quã uis malignitas ad nro non sit potestas tam nisi
ad nro non est sic & alibi dicitur est. Quã In potestate dñi qui occupauerat
militet ei dē saul cũ dauid hasta & scip̄ũ abstulisset & acap̄e dor
mientis. nã quia tunc In potestate dñi erat ut ipse dormiret sed quia ille In pot
estate tunc hominẽ ad p̄henderat nudus erat In fusu. Nã dauid seruus
In eo lo cop̄sencia sentent. Dicit ergo sp̄s dñi malus hoc est minister
dñi ad faciendũ In saul qd̄ em̄ p̄a iudex omnipotentis simus iudicabat
qm̄ sp̄s ille uoluntate quã malus erat non erat cõ. Creatura uero
qua conditus erat & In potestate quã non sua sed dñi omnũ equitate acceperat
taq; saul p̄p̄ In obediencia rep̄bato m̄tore dñi samuhel dñi erat
ad iustã & sup̄to cornu olei unxit In regē dauid. sed In de armis
eundē dauid quo modo xpm̄ p̄pheticã significauerat; Dauid em̄
Interpretat̄ manus fortis siue desiderabilis. & quid fortis leone illo
de tribu iuda qui uicã mundũ & quid desiderabilis illo de quo d̄ uenit
desideratus cunctis gentib; Linḡa ista dauid In regē futurũ denun
tiant punctio nẽ illa xpm̄ xp̄m̄ acris mare appellat. dauid
ab officio pastoralis peccorũ ad hominũ regnũ transferẽ. nã autē
dauid ipse In ab ouib; In dauid em̄ plebis ablatũ. In regno gentiũ
translatũ est In iudã em̄ plebe. nã em̄ modo xp̄m̄ ablatũ est

inde p[er]ueniens gregis pasce. Erat aut[em] dauid incantans musicis
 eruditus deu[er]toru[m] t[em]poru[m] ratio nabilis moderatusq[ue] concertus
 concordia uarietate comp[ar]ta ordinata eccl[esi]e insinuat unitate[m]
 q[ue] ueris modis cotidie resonat. & sua uirtute mystica mod[us] laur[is];
 iste adhuc puer in cathara suauiter. Immo fortiter canentis ma
 lignu[m] sp[iritu]m qui operabatur in saule conpetuit. N[on] q[uo]d co[n]tra illu[m]
 tanta uirtus erat. sed quod figura crucis xpi qua deligno & exten
 sione ne uoru[m] mystice gerebat. Ipsa qua[m] passio cantabat. T[ame]n
 sp[iritu]s demonis obprimebat leone quoq[ue] & uirtu[m] dauid id[em] negauit.
 uirtu[m] uidelicet diabolicu[m] leone[m] ante xpm alteru[m] p[er] uic hominib[us] laeten
 ter insinuat alteru[m] in posteru[m] manifestissime reuocet;
 sed dauid in prelio gante[m] superauit cu[m] ad ueris populi di alie
 nigenae dimicare[n]t p[ro]cauit supbia humilitate[m]. p[ro]cauit
 diabolus xpm ac apte arma bellica se[m]p[er] dauid ut aduersus goliath
 p[ro]cederet haec arma p[er] a[er]e[m] & paruam staturam corporis portare
 non uoluit abiecta onerancia accepit quinq[ue] lapides de flumine & po
 sinit in uasa pastoralia. his armatur p[er] cetera & uicte. Hoc quide[m] ille
 dauid. sed si misteria p[er]cruentur. In dauid xpi intellego quae p[er]
 reuelationis noue testam[en]ti insinuanda & co[m]mendanda gratia
 p[er] uident arma deposuit. quinq[ue] lapides tula. Deposuit ergo corpora
 lia sacramenta legis q[ue] non t[em]p[or]e in portu[m] gerit; Deposuit q[ue] non ob
 seruamus quia eni[m] in uel[ocitate] & legem. & non obseruamus
 sed tam ad aliquam significatio[n]e[m] p[er]missa & posita intellegimus.
 Deniq[ue] arma deposuit ta[m]qua[m] onera sacramentoru[m] uel[ocitate] legis
 & supra lege[m] accepit quinq[ue] eni[m] lapides quinq[ue] libror[um] mo[r]ti significatio[n]e.
 tula ergo illo quinq[ue] lapides de flumine. id[em] de re culo labat eni[m]
 mortaliter rectu[m] & p[er]cruentur quicquid uent[ur] in mundu[m]; Erant
 eni[m] in flumine ta[m]qua[m] in populo primo lapides erant illic in ualtes
 & uocabant nihil p[er]derant transiebant supra flum[en]; Sed quid
 fecit dauid ut lex ipsa ualtes accepit gratia[m] lex eni[m] sine gratia
 implere non potest. plene uero eni[m] legis caritas quia ergo gratia

facit implere legē significat aut gratia lacte. hoc enim est in carne
gratiam ubi mater non querit ac capere redrat agere. hoc
mater gratia dat & contristat si desit quia capiat; Quo modo
ergo ostendit dauid legē sine gratia operā non posse nisi cū illos
lapides quinque; quibus significabat lex in libris quinque; quibus coniungere
uoluit gratia. posuit in uariis pastoralibus quos lac mulgere consueuerat
his armatus percussit aduersus goliam superbum seruatorem dei & persumpti-
tulis unum lapidem & deiecit diabolum in fronte percussit & occidit ex eo
loco corporis ubi signum x non habuit. hoc quoque; licet ad tendas quinque;
lapides posuit unum mare. quinque; libri lecti sunt & uita. plenitudo
enim legis. Ut ait apostolus sustinere nos in uicē in lectio ne studio nos
seruare unitate sp̄s in uinculo pacis deinde illo percussit atque; deiecit
gladium absolutam deinde caput illi abscidit & hoc facit nō dauid
deiecit diabolum deus quam credant magi q̄ quos ille in manu
habebat & de quibus ceteras animas trucidabat conuertunt linguas
suas contra diabolum & sic goliath de gladio suo capite incidit;
Narra uero dauid animum saul regis offendit indignatus q̄
sibi in nullo & dauid in decem milia conclamantem publicē gratula-
torum ore in honorem hinc inuidia saulis & in uero diuini aduersus
dauid quē de simularum calidus utrimo inuidus rursus possit offerre
discrimine statuit eū in chol filiarum. Nuptus alligari sicentū
sibi; allophilorum p̄pucia offerretur p̄ quibus; centū ducena dedit & unde
credetur est regio per uotum inde auctus est gloriose orotropheo.
Ita & iudei diu contra uoluntate dixit p̄m in uerticere nunc? p̄dralurē
genēu egerit p̄ quod crediderit exanguere quod uero dauid prius
alienigenarū p̄putia attulit & sic denus filiarum. Nuptus
haec significabat q̄d xpi non prius synagogā conubio suo spon-
dora. & mirantē gloriose in genibus; fieret. prius enim in uationibus;
resocauit carnis pollutione & postea copulatur est synagoga;
Postquā enim sic uersipalē est. In ueriet plenitudo genēuum
tunc omni uersipalē fieret dupla aut idē ducena p̄putia attulit

suepuides et regibus, acquisitis. sicut quia maior est mune-
 rit adquisicio nisi populigenam qua credentium iudeorum auxi-
 e iudeo dicit saul aduersus dauid immanem. Ut rex obmele-
 lam suam pro dauid de more psalle me inculo conari. & ut con-
 figere. sed quidem quod dicit saule ipse aduersus Inuaderet ad pro-
 pensum dauid cithara et uerania murgabat. pro saule enim
 iudeorum elacio. pro dauid autem humilitas christi significat. cum ergo
 saul ab inmundos spiritu arripit. dauid canente et uersama
 tepore quicquid sensus iudeorum pro blasphemiam in furor em
 uerba dignum est ut ad raluat mentis eorum quam sedulced me
 cithare locucionis euangelice tranquillitate reuocent
 ut saul custodes ad domum dauid. ut custodirent eum & in-
 terficerent. abscessit autem dauid noluit & fugit ac que-
 raluat eum cum uenisset in nunciis saul inuenere ita dauid in
 lectum dauid posita & pelle pro lora caparum ad caput eius;

Audiamus ergo quid hoc significet quod miseret saul & custodi-
 enda domum dauid utrum interficeret. hoc non ad crucem dicit
 sed tam ad passionem perant. crucifixus enim christus & mortuus
 & puluer est. erat ergo illa sepultura tamquam domus ad quam
 custodienda miser regnum iudeorum quando custodes adhibitas sunt
 sepulchro christi. quomodo ergo custodienda domus si dauid figu-
 rabat christum ut christus interficeretur & ut dicit non in sepulchro christi sed
 in cruce interfecit. Refertur ergo hoc ad corpus quia inter-
 ficere christum erat tollere nomen christi. Neque enim crederetur huiusmodi
 simidatum pro ualere & custodum quicorruptas uiderent quia
 dormientibus nobis uenerit disapulci & abstulere eum. hoc est traque
 uel christum interficere nomen resurrexerit domus ex tinguere ut men-
 datur euangelio preferret. sed sicut illud non ualuit saul ut in-
 terficeret dauid. sic et hoc potuit regnum iudeorum efficere. ut me-
 moriam christi deleteret. Iste autem quidem saul uirtute. Idem de regno
 iudeorum in christum presumere uoluerit. offendet in lapidem.

offensionis et qua Instatur & eductus unus erat agnus quia In quem
peccati non inuenerit quasi peccato re psecutione.
gr^o dauid regem manus ficti euitans etq; psecutione declinans fuge
uenitq; ad summelē. & misit saul nuncios qui adprehenderent
dauid. Samuel autē erat Interpheta & Coetus pphetarū
qui illo tēpore pphababāt. Nuncios autē qui missi sūt accepto eius de
spū pphauerūt missiq; alijs hoc contage & certus nihil hominis
postea uero cū pte saul uisisset factus est sup eū spūs & ambula bat
In grediens & pphababat. quere autē quomodo cū illi cū missi sūt
ad tendendū hominē & ad necē ducendū talis spūs effici meruerit
& saul ipse qui miserat uenientē & ipse sanguinē Innocentē querens
effundere. Accipere meruit spū illū & pphare. Quantū ad
ad laterā adamē. Non est mirū hominē repbū ad momentū
transitura pphasse dū & rā multa similes pphate donū legare
habuisse. sicut balaam iller epb; quē non tacet scriptura iudicio diuino
errē dānataē rēctam pphā hābēbat. Nec illa uerba parū ad ter
ram hūc sententia quae In euangēlio semper sūt multo relicturo sūlla dicit
dnē dnē In tuo nomine manducauimus & bibimus. & In nomine tuo
pphauimus. & In nomine tuo uirtutes multas fecimus. quibus tamē
dicitur est. Non nouos discedite a me operari Iniquitatis.
quib; tamē dicitur est. Non nouos. discedite a me operari Iniquita
tis. In rā autē exemplū huius saul nunciorū q; et In hac sententia
figurat. Nam nullorū hereticorū quāli quid bonū dēmonētib; scī spūs habent
sicut testamēta legis & euangēlii sicut baptisū sacramētū quicam
ad ecclēsiā catholicā ueniunt. Nō est In eis ullomodo uiolandū autē
quas non habeant tradendū rēctam nō dōs. Non ideo debet rā uerū
considerē quā non Inp bāmus qd illorū accepisse crede sed oportet
eos cognoscere unitatē & sociatē uinculo caritatis caritatis sine
qua omnino quisquid habere potuerit quā non uisā rē m atq; ueneran
dū ipsam nihil rē tanto Indigniorē effecto pmo uicē ad rē
quāto illorū donis non bene usum q; In hac uicē quae transitoria est

acceperit te exemplū atq; imago huius saul p̄uonū que in hoc loco iudeorū non incongrue gestat p̄o nā quidā aduersariū cupi unt xp̄o habent in ore sacramenta legis p̄ p̄phā & r̄um ad ceterū monium xp̄i & cum ecclesia quasi cum p̄phā & r̄is descripturis putant sicut illi cum p̄phā & r̄is uaticina bant ,

Surrexit itaque dauid totum fugit in die illa a facie saul uentū que ad sacerdotem abimelech a quo & gau dium goliath sustulit & panes p̄positiones accipit quare & sacerdotem mortem attulit & animū aduersionem reuolūe intulit ciuitate haec itaque gestoz. fides est. sed quan tum ad sacramentum p̄phā & r̄i. ep̄t̄onē in xp̄o dño n̄ro impletum ē. qui positus in carne dum in sectacionem decli nariē indicam ad apostolos transit cum quib; & desiderium sibi cibum sumpsit desiderio enim desiderauit pascha manducare. ex quibus goliath est diaboli arma sustulit fortis enim spolia ipse deripuit his ergo aquis recepisse. xp̄s tribulationis induxit diabolus & mortem. omnes enī ut d̄t̄ apostolus qui in xp̄o p̄uolunt uiuere p̄secutione pati untur. & d̄ns ait si me p̄secutis sunt & uos p̄sequuntur. In da haec autem idum eo iudae pro dictoris persona consistit p̄que ista operatus sabulus ut eius p̄dictione facta in xp̄o postea p̄secutione ecclesia p̄d̄eretur & occiderentur quam plurimi discipuli xp̄i & sacerdotes & p̄nomine ei. p̄secuti ones grauisimas perferrent

Inter p̄ dauid cum fugeret & saullatere uoluit apud regem quendam gēth nomine a his sed cum gloria eius si quis se com memorata Ne p̄ liborem rex ad quem confugeret aliquid in eum macinaretur finxit hisaniam & quasi furorē carer̄p̄ tus mutauit ossium defluebat & que saluē in barbam eī. conlabebatur que in manibus eorum & procedebant ad b̄t̄ caporte & dixit achis. quid buem hi adduxistis.

istū pūquid decerunt nobis summi & sicū dimisit. Actus luter
p̄tat quomodo ē p̄ qd̄ significat ignorantia & uerbu mirantis
& non agnoscentur qd̄ ingente iudeoru implēti est quidū uiderē
xp̄m non agnoscentē corā quib; mutauit ostiū & abire. erant enī
p̄cepta legis carnalia. erat sacrificiū secundū ordinē aaron & post
ea ip̄e de corpore & sanguine suo instituit sacrificiū secundū or
dinē mel chireddē mutauit ergo ostiū in sacerdotio. mutauit in p̄
ceptis danti aliud testamētū euacuata carnali operatione atq; inde
conlapsū est in manib; eorū quando eū comprehendentes. crucifixi
erūt & p̄cedebat ad hostiū porte. hoc est humiliabatur se hoc est p̄
cedere usq; ad ostiū fidei nr̄e. Ostiū enī porte in nū fidei inde
incipit & ecclesia & p̄uenit usq; ad speciem uicū creaturā q; non uidē
merentē p̄firi cū enī uidere facit ad faciem coepert. quouero
in illo quasi furere salua decurrebat sup̄ barbā ei. a postolus
hoc aperte dicens iudei signa petunt & greci sapientiā quaerunt
Nos autē p̄ dicamus xp̄m crucifixū iudeis quidē scandalū gentib;
autē stultitiā ip̄si uero uocant iudeis & grecis xp̄m diuinitatē
& diuinitatē quia qd̄ stultū est di. foras est hominib; p̄d̄ quā
salua ad tendant sed ad tēde quis sup̄ barbā uirtus ostēdit & ex ergo
uirtutē suā corpore infirmitatē suā & qd̄ rō hyst̄ cur infirmabat
tāqua in salua apparebat. In cuius diuina uirtus tāquā
barba tegebatur;

ehinc in heremo engaddi cū p̄sequendū dauid saul appeteret.
Ingressus est dauid in spelunca. & uilabatur sed rex in p̄uissis
ex cepit in iudis qd̄ innocuo moliebat in aderat. Scriptū ē enim
quis dōd foueā proximo suo ip̄s incida in eā. dauid autē bonas malis
retribuens innocuū non occidit. sed p̄testamōnia factiorā clamidis
regiē ab aula cūsa alius est ex cepit in iudis ad uerrariū p̄d̄re
magis quā fallere. quid ergo est qd̄ iste fugiens a facie saul in
spelunca latuit. quare autē latuit nisi ut occultaretur & non in
ueniretur. quidē conegit. spelunca nisi comeget terra quoniam

fuge In spelunca terra iago p[er]didit. portabat aut[em] terram
 ihu carne qua acceperat de terra. Alnea se occultabat p[er] cau-
 das Inuenit[ur] d[omi]ni sieni cognissent. Nuqua[m] d[omi]ni gloria crucifi-
 xissent quare ergo d[omi]ni gloria non huc uener[unt] quia spelunca facta
 erat. Id est carnis Infirmi[ta]te oculis obiciebat. Amagetta
 te diuinitatis corporis In tegmine taqua[m] spelunca ab d[omi]no con-
 gebat. Illi ergo non cognosceret d[omi]ni p[re]secuti[on]e homine p[re]c-
 mon potuit nisi In homine. Nec cruce figi potuit nisi In ho-
 mine quia nec tenere possit nisi In homine opposuit
 ergo male querentibus terram serua bit bene que-
 rentibus uitam fugit ergo secundum carnem In spe-
 luncam a facie saul quia passus est usque ad eo-
 se occultans iudeis ut moreretur sed quare usq[ue] ad morte[m]
 uoluerit patens ut fugit a facie saul In spelunca. Item spelunca
 Inferior pars terre potest accipi. Exerte q[ui] manifestu[m] & notu[m]
 est q[ui] derat excisu[m] In p[ar]te hoc ergo monumentu[m] spelunca erat illuc
 fugit d[omi]ni dauid a facie saul. ta[m] diu[m] p[re]secuti[on]e illu[m] iudeis quo ad usq[ue]
 p[er]moritur In spelunca sed quid est q[ui] saul p[re]secutor ad purgan-
 du[m] uent[ur]e spelunca Ingre[ss]u[m]. Nisi q[ui] iudei In xpm concepta men-
 tis malicia quasio dore f[er]u[er]u[m] d[omi]ni d[omi]ni & cognata apud re noxia
 factis d[omi]ni b; du[m] xpm p[er]munt ostendero sed tam dauid saul
 occidere noluit. N[on] d[omi]ni In habito occultatis auro habere In potesta-
 te re re uas re potius qua[m] occidere maluit. Ita & xpi d[omi]ni In spe-
 lunca carnis p[re]secutore[m] populi In potestate habuit & non occidit.
 S[ed] In p[ar]te est eni[m] erat d[omi]ni p[ro]pheta. Ne occideris eos. tandu[m] de niq[ue]
 dauid sum[us] te claudis uis silenter abscondit ut ostendo p[er] p[ro]pheta
 xpm iudeos non occidisse. sed eis tantu[m] regni gloria[m] absulisse. sicq[ue]
 eos p[ro]p[ri]e d[omi]ni uacuos sede uel In p[er]more liquisse. claudis eni[m]
 abrasione regni est aputatio. hoc eni[m] a holocoid[em] saul cu[m] p[er] In obedi-
 entia peccasset ostendit. Na[m] cu[m] uenia p[er] aratur rogaret samuhel[em]

ut reuerteret cū illo ad placandū dñm & noluisse atq; conuertens
faciens uā habitū. tenuit saul pinnulā uestimenta & disrupit eam,
& dixit ad eū samuhel. disrupit dñs regnū iustit de manū tua hodie
& dabit illū proximo tuo. & dauid & ierū iustit induos populos. ergo
iustit p̄sonā figurat & generebat regitē quia populus amittitur erat
regnū dñi p̄sequitē xp̄m.

VIII Quod & frequenter. Ierū de montē tratu est quando idē dauid
fugiens a facie saul in castris regis cū dormiente inuenisset.
non percussit non occidit sed rotā lanceā quaterat ad caput eius &
lanculā iustit dormientib; cunctis regressus de castris transiit
in castris in montē; quid ergo est hoc p̄sequere nāq; xp̄m iudei
sed p̄sequendo dormiebant. quia non uigilabant corde; cluritia
enī cordis ob dormitio est. Dormiunt inuita uerē non uigilant
in nouā. uenit xp̄s non eos occidit sed dulci ab eis sciphū aquae. Is est
gratiā legis tūc & scriptū regale regis iustit potestate quā pro
magnū habebant & unde sep̄tebant tēporaliter & quā ad uerū dñm
p̄ incredulitate gerēbant deinde & in grātū uictor dauid n̄ de castris
eorū regressus transiit in alacū dñm in montē castrū;

III In castris fugiens dauid dñp̄ gero ad achis regē philistinorū in p̄lium
aduorsus iustit in iugiter amalechite in uerē in sicilech succedentes
eā captiuauerūt omnia quae erāt dauid & p̄uorū ei reuersus ergo
dauid ad p̄sequendos amalechitas inuenit aegyptiū p̄uorū lassē
centē quē amalechite egrotū in uerē reliquerant hunc autē dauid
inuenit ciboreficā ducēq; sui canem fecit sicq; amalechitas p̄sequitur
epulante quereperit & finchit exanguit. Quid est enī q̄t aegypti
aut amalechite in castris lassatū nisi q̄t amazon p̄sonas saeculi
p̄ccatus in nigridine operatus sēp̄t ab eodē saeculo in firmus dispec
tusq; relinquit uicū eo p̄sequa quā currere ualeat sed iustit
aduertit eā corpercat. sed hunc dauid inuenit quia re de p̄por n̄
ueraciter manifestis non nū quā quos dispectos amundū gloma

repperat suo amore conuerterat cibo pasceat quia uerbis facit a refectio ducit
 canens dege quia suu fua p dicator refectio & quia malechica requi
 non ualuit dux dauid efficit quia hique Indignu mundus deseruit
 non solum conuersus In sua mente dnm recipit; sed p dicator hunc & uia
 usq; ad aliena corda p ducit quomodo hunc ducit dauid amalechica con
 uuantem Inuentu & exanguit quia ipse xpi p dicator; mundi laetitia
 distruit quos mundos comites habere dispetit;

Post mortem autem samuhelis congregati philisti contra uisum consuluit
 quos aul dnm & non respondit ei quia uisum autem saul phitonissa qua
 suscitauit illi samuhel. statimq; suscitatus & ait ad eu quare
 Inquit & samo uisus citauer & cetera; quare secundum historia
 uerum phitonissa ipsi pph & a de inferno euo cauerit ana aliqua
 imaginaria Inlusionē fallacia demonu facta de qua questione
 beata memoria agustinus episcopus simpliciario mediolarense epō
 ita scripsit Inquis In qua uerū potuerit malignus sps excitare animā
 iusti. & tanquā de abditis mortuorum recepta culis euocare. & ut u
 deretur & loqueretur cū saule p̄ne manus mirandū sit qd vacans
 ipse dnm modofecero factū est ut samuhel excitaretur & similiter
 lazari. nisi forte quis dixerit facere diabulo fuisse licentiā ad dnm
 uiuū unde uoluit adsumdū. & ubi uoluit constituendū quā ad
 samuhelis defuit spm & uisus dnm excitandū qd illud In uia gēho
 nos id eo non conuenerat quia dnm uoluit atq; p̄misit nulla diminutio
 nerua & potestas & diuinitas id fieri sicut ab ipis iudis quāquā pueris
 atq; In mundis & facta diabulifacionib; & ueneris & uincere
 & Inludi & crucifigi atq; In corpore passus est. & nōē absurdū cre
 dere ex aliqua dispensacione diuine uoluntatis p̄misit fuisse uanō
 Inuitus p̄er dominante magica potentia secluoletis & que obrept
 raris occulte dispensacio dī que phitonissa illā & saulo lazari ac
 sp̄s p̄ferre uisū ostenderet & aspectib; regis diuina eū sententia
 p̄cussurus quāquā In hoc facto potest ad dnm illi uisū faciliū intellectus

ut non uerū spm̄ samuhelis ex caratū a requierua creclamus
sed aliq̄ta fantaſia & imaginaria Inluſionē chabolimachi
nacionibus factā quā pp̄ ea nomine samuhelis appellat quia
ſolet imagines earū rerū nominib; appellari quarū imagines
ſicut omnia quae pigunt atq; fingunt earū rerū quarū ima
gines ſūt In omnib; appellari ſicut homines pictura conſin
gunt. pp̄riū q̄t que nom̄ In eunctanter adhibetur & dicitur
ille cicero eſt ille ſaluſtus ille ancillus ille doctor hoc flumen
ſimonis illa roma cū aliud nihil ſint quā pictae imagines unde
& cherubin cū ſint caeleſtis uirtutes ſicutam̄ ex m̄ d̄ allo quo
impera uerū ſup̄ archā ſetam̄a magne rei & ſignificandē gratia
Non aliud quā cherubin illa quoq; ſignita uocant; Idē d̄ nom
quū ſq; uidez ſomniū p̄dica uide imaginē agiſtam ſed uidi agiſ
anū; cū cō tēpore quo aliquid tale aliquis uidet ignorare & hoc a
giſtinus uſq; ad oō manifestū eſt. N̄ p̄ ſol̄ homines ſed imagines
eorū uidere. & pharao ſpicat ſed dixit uidiſſe In ſom̄is & boues non
ſpicarū aut bouū imagines reiḡa liquido conſtat nominib; earū rerū
quarū imagines eadē imagines appellari non mirueſt q̄t
ſcriptura dicit ſamuhelē uſū & ſi ſor̄a imago ſamuhelis aparuit
ſicā machina m̄o eſt quā uerū figurat ſe uelud angelū lucis & mi
niſtros ſuos ornat uelut miniſtros iuſtitiā. Iam̄ ſer̄ illud in quid
mouit & quomodo a maligno ſp̄u ſauli uera p̄dicat̄. potest & illud
mirū uidere quomodo demonē agnouerunt xp̄m̄ quē iudei Non ag
noſcebāt. cū em̄ uult d̄ ſicā Infirmus quē ſp̄s aliqua uera cognoscere
tēporalia d̄ uaxat iſta mortalitate p̄m̄cia facit & non In
congruū. ut om̄p̄s & iuſtus ad eorū poenā quib; iſta p̄dicantur
ut malū q̄t eis imminet ante quā ueniat p̄ nos cendo parauit
oculco apparatus miniſte riorū ſuorū & ſi ſp̄itab; talibus
aliquid diuinationis Inp̄ciat & q̄t audire ab angelis p̄m̄n
uere hominib; tantū autē audire quā tu omniū d̄n̄s atque

moderat. uel iubeat uel sine. unde & iā sp̄i pharonis Inactibus a
 postolorū ad testat paulo apostolo & euangelista esse conatur.
 miscent carnisti fallacias & ueni q̄t nosse potuerō non do cendi
 magis quā decipiendi sine p̄nunciant. & forte hoc est q̄t cū illa
 imago samuelis saulem predicaret monturum dix̄ & iā
 esse secum futurum q̄t utique est. falsū est. oragno
 quippe Interuallo post mortē separari bonos a malis
 In euangelio legimus. cū in tēp̄ sup̄bum illē diuom cū p̄a
 apud Inferos tormenta pacieretur & illū qui ad eū ianuā ulcerosius
 iacebat iā In requiē constitutū magnū chaus In tēp̄ illū esse testatur.
 Aut si p̄p̄t̄ ea samuhel ei dix̄ me cū eris uen̄ ad equalitātē felicitatē.
 sed ad patrē conditiōnē mortis referat q̄t uterq; homo fuerit & uterq;
 non potuerit iā q; mortuus mortē uivū p̄nunciabat secundum
 utrūq; igit̄ intellectū habere ex tū hanc lectiōnē quoniam ētra
 fidē. nisi forte p̄fundiom Inquisitiōm Inueniatur ad liquidū uel posse
 uel non posse animā humanā cū ex hac uita migrauerit magis
 carnis; euocari & uimorū apparere conspectib; & iā corporis
 limanita gestantē ut non solū uidere sed & agnoscei. & si potest
 utrū & iā iusta anima non quidē cogat magis factis sed dignatur
 occulta reb; misteris sūm̄t legi opt̄perans. ut si fieri non posse cla
 ruera. ut non uterq; sensus In huius scripturę tractatiōe ad ma
 taz. sed illo ex cluro imaginaria similitudo samuhelis diabali con
 tusa facta In tellegat. sed qm̄ siue illud fieri possit siue non possit tam
 fallacia satanę atq; imaginariū simulanda rū callida operatio.
 decipiendis sensib; humanis multiformis Inuigilat. potest etiā quidē
 ne Inquisitiōib; diligentiomb; p̄teribamus sed potius existimemus
 tale aliquid factū malignorū sp̄i pharonis illius ministro
 quā diuino bit aliquēda plus excogitare atq; explicare non dat.
 hæc ē quæ dē de pharonis & samuhelē scriptis beatissimi magis
 anus

Tunc exortoprauo p̄ cursere philisteor̄ sicut plagamagna con
 uenerit q; In p̄ ho saul & ionatha figurat̄ quos d̄eq; p̄ius p̄ phēla
 figurat̄ d̄et̄ l̄. quicū poterit errent & s̄p̄ hostib; p̄ualerent
 saucia p̄ lico canulnerata In medio proeli corruent̄ quomodo
 In quid ceciderit poterit In medio pugne. hoc cl̄ā modop̄ xp̄ia
 norū genus deflet̄ cor̄ quirepugnant̄. demonib; labor̄ In s̄cto
 q̄d̄ est lubricū gelbue enī moner̄ In t̄p̄e d̄ lubricimoner̄;
EXPLICIT LIBER REGUM PRIMUS:

IN CIPIUNT CAPITULA DEI LIBRO REGUM SECUNDO

- i ubi admonetur dauid n̄ t̄plū construat
- ii De peccato dauid & berrabey.
- iii De abralon.
- iiii Ubi dauid aquā sibi dari iubet & d̄c̄st̄ t̄rnā b̄ b̄ h̄ l̄ m̄;
- v De p̄ r̄ b̄ m̄o xvii.
- vi De c̄ca logouirorū suorū; h̄ FEREG NAT.

DOE

POST MORTEM ITAQUE SAUL UNGITUR +
 trans fensque archam testamēti In ciuita
 tem suam quicum uell & templum d̄i aedificare
 admonetur per p̄ phēlon ad n̄o ita non tu aedificabis
 mihi templum quia uir sanguineus es quid est. igitur
 quod erga exterora bella laborasti dauid inter
 dicitur. Ne domus d̄i habo aedificaretur templum
 quippe t̄i nos sumus quia dueram uitam In eius habita
 tionem construitur paulo ad testante qui ait. tem
 plum d̄i s̄m̄ est. quod estis uos sed uir sanguinum
 templum d̄i edificare prohibetur quia qui adhuc
 actus carnalibus incubat. necesse est. ut st̄ uere

In libro ecclesiam
 In libro Lam In m̄
 In libro d̄i sup̄ re
 In libro Lutam re
 In libro quanta por
 In libro In t̄p̄e p̄az
 In libro dauid
 In libro berrabey
 In libro lib̄ d̄ aū
 In libro ad r̄ m̄ a
 In libro d̄i aet̄ l̄ a
 In libro n̄o m̄ l̄
 In libro quod d̄
 In libro s̄p̄ t̄ r̄ s̄p̄
 In libro uirap
 In libro n̄o s̄ d̄
 In libro s̄p̄ t̄ r̄ a
 In libro quanta
 In libro quia u
 In libro quid a
 In libro p̄ m̄
 In libro In t̄p̄e
 In libro s̄ d̄ a
 In libro s̄ m̄
 In libro s̄ m̄
 In libro p̄ m̄
 In libro In t̄p̄e
 In libro ad r̄ m̄ a